

БАШТАНСЬКА РАЙОННА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

від "16" травня 2019 року

№ 12

Про хід виконання рішення районної ради від 06 червня 2013 року №7 «Про затвердження Програми «Перспективи розвитку Баштанської централізованої бібліотечної системи на період до 2017 року» з продовженим строком її дії на період до 2023 року»

Двадцять дев'ята сесія
сьомого скликання

Розглянувши проект рішення районної ради «Про хід виконання рішення районної ради від 06 червня 2013 року №7 «Про затвердження Програми «Перспективи розвитку Баштанської централізованої бібліотечної системи на період до 2017 року» з продовженим строком її дії на період до 2023 року», відповідно до листа Баштанської районної державної адміністрації від 01 квітня 2019 року №360-02-18 «Про розгляд питання на засіданнях профільної постійної комісії та сесії районної ради», на підставі пункту 16 частини першої статті 43 Закону України від 21 травня 1997 року №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні», враховуючи висновки постійної комісії районної ради з питань культури, освіти, молоді, спорту та засобів масової інформації, депутатської діяльності та етики від 25 квітня 2019 року №10, районна рада

ВИРІШИЛА:

1. Узяти до відома інформацію райдержадміністрації про хід виконання рішення районної ради від 06 червня 2013 року №7 «Про затвердження Програми «Перспективи розвитку Баштанської централізованої бібліотечної системи на період до 2017 року» з продовженим строком її дії на період до 2023 року», що додається.

2. Рекомендувати Баштанській районній державній адміністрації забезпечити виконання заходів Програми.

Голова районної ради

А. ПЕТРОВ

ІНФОРМАЦІЯ
про хід виконання рішення районної ради від 06 червня 2013 року №7
«Про затвердження Програми «Перспективи розвитку Баштанської
централізованої бібліотечної системи на період до 2017 року» з
продовженим строком дії на період до 2023 року»

Баштанський район – один з небагатьох районів області, який має свою програму, спрямовану на підтримку бібліотечної галузі.

Прийнята ще у 2017 році, вона продовжує свою роботу і дотепер, оскільки показала свій позитивний вплив на життєдіяльність бібліотек району, а також має місце прагнення до отримання кінцевого результату, якого через тривале недофінансування основних пунктів програми не було досягнуто.

Цими основними пунктами є оновлення бібліотечних фондів та технологізація бібліотечних процесів через комп'ютеризацію бібліотечних закладів та створення на їх базі бібліотек нового типу – багатопрофільного інформаційного, інтелектуального, культурно-дозвілєвого центру, інтегрованого у сучасне цифрове середовище, що базується на розвинутих інформаційно-комунікативних технологіях.

Районна програма «Перспективи розвитку Баштанської централізованої бібліотечної системи на період до 2017 року» з продовженим строком дії на період до 2023 року є дуже важливим інструментом у забезпеченні реалізації державної політики у сфері забезпечення поінформованості громадян та надання бібліотечних послуг населенню громади Баштанського району, а також підґрунтям в активному сприянні реалізації прийнятих світовою спільнотою Глобальних цілей сталого розвитку ООН до 2030 року та інформаційній підтримці усіх 17 цілей.

Програма має сприяти створенню умов для розвитку бібліотечної справи регіону шляхом реалізації комплексу заходів, спрямованих на забезпечення конституційного права громадян на доступ до інформації, зміцнення матеріально-технічної бази бібліотек, збереження бібліотечного фонду, всебічне сприяння технологізації бібліотечних процесів та впровадження інновацій у практику роботи бібліотек Баштанської ЦБС.

Значення її особливо зростає у період суспільних перетворень, пов'язаних з адміністративно-територіальною реформою та створенням у Баштанському районі об'єднаних територіальних громад.

Програма працює в районі вже 14 років і має свої результати. Якщо підводити підсумки за основними завданнями програми, то вони наступні.

1. Визначення та визнання бібліотечної галузі одним з пріоритетних напрямків розвитку району

Щорічні моніторинги діяльності бібліотечних закладів району показують, що за час роботи Програми бібліотеки пройшли етап позиціонування бібліотечних закладів у районній громаді як соціально значущих інституцій.

На завершальному етапі знаходиться процес трансформації традиційної бібліотеки-книгосховища у інформаційний, соціокультурний та комунікативний центр громади.

За підсумками останнього моніторингу діяльності бібліотечних закладів ЦБС, що проводився у серпні 2018 року, такими територіями спілкування у сільських громадах є Виноградівська, Інгульська, Мар'ївська, Новогорівська, Новопавлівська, Новоіванівська, Привільненська №1, Старогороженська, Христофорівська, Лоцкинська сільські бібліотеки та міська бібліотека №2.

Впевнено входить у практику роботи новий формат бібліотечної установи, який умовно називається «сучасна бібліотека». Це високотехнологічний заклад, оснащений комп'ютерною та мультимедійною технікою, що має доступ до Всесвітньої мережі Інтернет та надає користувачам новітні сервісні послуги. Таких бібліотек у системі 8:

центральна районна бібліотека,
дитяча районна бібліотека,
Інгульська сільська бібліотека,
Привільненська сільська бібліотека №1,
Христофорівська сільська бібліотека,
Новоіванівська сільська бібліотека,
Новоолександрівська сільська бібліотека,
міська бібліотека № 2.

2. Розвиток інформаційного потенціалу Баштанської ЦБС

Впровадження інформаційних технологій вивели систему бібліотечного обслуговування на вищий рівень, розширили ресурсну базу, надали можливість ввести нові бібліотечні та сервісні послуги.

В останні роки можливості бюджету не дозволили здійснити заплановані Програмою заходи щодо придбання комп'ютерної техніки та підключення до мережі Інтернет, але все ж деякі зміни відбулися.

За рахунок виграного проекту за програмою «Бюджет участі» значно покращила свій матеріально-технічний стан Новогорівська сільська бібліотека. Було придбано меблі, комп'ютерну техніку, проектор з екраном, відеокамеру, акустичну систему та ін. на суму 47300 грн. Цінний подарунок від депутата обласної ради Фроленка В. до Всеукраїнського дня бібліотек отримала Старогороженська сільська бібліотека – новий ноутбук (9000 грн). Інгульська сільська рада виділила 3400 грн на придбання для своєї бібліотеки нової фотокамери.

Таким чином на кінець 2018 року стан забезпечення бібліотек комп'ютерною технікою наступний: у ЦБС налічується 26 одиниць комп'ютерної техніки (22 комп'ютери та 4 ноутбуки). Із 26 бібліотек комп'ютеризовано 11 (2 районні, 1 міська та 8 сільських), що складає 42,3%. 8 бібліотек мають доступ до мережі Інтернет. І це дає можливість значно покращити інформаційну функцію бібліотек.

Завдяки комп'ютерним технологіям у бібліотеках створено власні бази даних, в основному, краєзнавчої тематики: «Соціально-культурний портрет Баштанського району», «Твої таланти, Баштанщино», «Баштанщина в подіях і фактах» та ін.

Центральна районна бібліотека активно займається видавничою діяльністю. Читацька адреса виданих матеріалів розрахована на широке коло користувачів, дорослих і дітей. Щороку бібліотека видає більше 40 назв друкованих видань (рекомендаційні списки, буклети, інформаційні списки, вебліографічні списки). Активним попитом користуються краєзнавчі матеріали, серед них – «Календар пам'ятних і знаменних дат Баштанщини», який щороку видає районна бібліотека.

Одним з пріоритетів роботи є позиціонування бібліотеки в інформаційному просторі. Було проведено заходи щодо популяризації бібліотеки та бібліотечних послуг:

систематичне інформаційне поповнення веб-сайту Баштанської ЦБС, видання та розповсюдження серед соціальних партнерів щомісячного інформаційно-аналітичного бюлетенів «Бібліосайт» та Бібліосайтик».

Інформаційні матеріали про роботу бібліотеки розміщуються на сторінках районної газети «Голос Баштанщини», районних і міських сайтах, сайті Миколаївського управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, на відеохостингу You-tube та в соціальній мережі «Facebook».

Створена електронна краєзнавча картотека статей, створюється електронний каталог на нові надходження до ЦБС.

Але є в питанні розвитку інформаційного ресурсу ЦРБ і недопрацьовані сторони. Особливо це стосується його головної складової – бібліотечного фонду. На жаль, загальна економічна криза вплинула на фінансове забезпечення Баштанської ЦБС. Особливо це позначилося на поповненні фонду ЦБС. Має місце значне недофінансування, а у 2015 році і взагалі відсутність виділення бюджетних коштів на придбання літератури:

	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Сума (у грн)	18000	0	30022	9000	20000 (ОТГ)

(Програмою заплановано щорічне фінансування на придбання літератури 30000 грн).

Подібна ситуація склалася і з підпискою періодичних видань:

	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Сума (у грн)	7000	6999	10501	10000	15000 (ОТГ)

У 2018 році фінансування на поповнення фондів відбулося за рахунок делегування коштів з Баштанської міської ради. З районного бюджету кошти на книги та періодику не виділялися.

Через таку ситуацію не відбувається достатнього оновлення фондів, більшу їх частину складає література останніх десятиліть минулого століття. Читані-перечитані, ці книги вже мало кого цікавлять. І навіть вічна класика має свої межі фізичного життя. Тонкі дитячі книги швидко зношуються. Застарілі та зношені книги, не викликають у читачів зацікавленості. І навіть ті надходження, які бібліотека отримує за Державною програмою «Українська книга», обласною Програмою підтримки вітчизняного книговидавництва та книгорозповсюдження у Миколаївській області; книги, які надійшли через Миколаївську обласну універсальну наукову бібліотеку ім. О.Гмирьова (дарунки авторів, установ, видавництв, дарунки приватних осіб) на ситуацію з оновленням фондів суттєво не впливають. Значною

проблемою залишається і підписка періодичних видань через недостатнє фінансування.

3. Покращення якості бібліотечних послуг, які надаються населенню району, доведення їх до вимог державних соціальних стандартів

За останні роки значно розширився репертуар бібліотечних послуг. Користувачі бібліотек, де відкрито Центри вільного доступу до Інтернет, мають можливість одержати необхідну інформацію і скористатися новими бібліотечними послугами.

За підсумками соціологічного дослідження «Нові види послуг, засновані на Інтернет-технологіях» виявлено найбільш запитувані:

- використання електронної пошти,
- покупки в інтернет-магазинах, скайп-зв'язок,
- допомога з працевлаштування,
- реєстрація та отримання результатів ЗНО та ін.

Жителі міської громади, представники влади мали можливість взяти участь у вебінарах, які проходили в Центрі вільного доступу до Інтернет та мають на меті активізацію участі громадян у суспільному житті міста.

Бібліотеки Баштанської ЦБС беруть активну участь у конкурсах та проектах, які проводять обласні бібліотеки.

У 2018 році ЦБС приймала участь в обласному конкурсі професійної майстерності «Бібліотека – орієнтир року», який проводила ОУНБ ім. О.Гмирьова, обласному професійному конкурсі досліджень церковних пам'яток Миколаївської області «Духовні витoki Миколаївщини», обласному патріотичному конкурсі молодіжної творчості «Наша спадщина», організаторами яких була обласна юнацька бібліотека. У конкурсі «Наша спадщина» користувачка Інгульської сільської бібліотеки Сухолет Елізабет одержала грамоту за призове третє місце у номінації малюнок-картина «Україна моя, мальовнича!».

В обласному конкурсі есе «Герої нашого часу», який проводила Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, користувачка Виноградівської сільської бібліотеки Костенко Анна за есе «Листи, що полетять у вічність» посіла третє місце.

У 2016 році Баштанська ЦРБ взяла участь у обласному професійному конкурсі «BookSlam», який проводила Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, мета якого популяризація читання серед молоді, стимулювання творчої, інтелектуальної активності бібліотечних працівників, використання ними новітніх технологій. На конкурс був представлений відеофільм – Д. Хижняк «Шлях до світла», який розміщений на Facebook у відкритій групі «BookSlam». Центральна районна бібліотека, Христофорівська та Інгульська сільські бібліотеки брали участь у проекті УБА «Бібліотека – як сучасний інформаційний центр». Інгульська сільська бібліотека виграла заохочувальний приз – комплект книг.

У числі переможців конкурсу професійної майстерності серед бібліотек районних ЦБС області на кращий буктрейлер краєзнавчої книги «Буктрейлер - сучасна медіареклама книги та читання», організаторами якого були Миколаївська ОУНБ ім.О.Гмирьова та Миколаївське регіональне відділення Української бібліотечної асоціації, – Виноградівська сільська бібліотека-філія: за буктрейлер за оповіданням О.Смоли «Білий рояль».

Баштанська ЦРБ приймала участь у створенні електронної бази даних «Алея героїв» – проект Миколаївської бібліотеки для юнацтва.

Уже не вперше центральна районна бібліотека стає переможцем у номінаціях красназавчого характеру Регіонального конкурсу на краще методичне та бібліографічне видання публічних бібліотек Півдня України, який раз у два роки проводить Одеська обласна наукова бібліотека. Диплом переможця отримала ЦРБ і у 2017 році.

На професійному рівні проведено заходи у ЦБС:

загальносистемна акція «Єднаймо душі словом Кобзаря», присвячена річниці від дня народження великого українського поета, національного генія і пророка Тараса Григоровича Шевченка;

загальносистемна акція «Вишиванку одягаємо – Україну прославляємо»;

активну участь приймають бібліотеки у проведенні Днів села: Виноградівська, Доброкриничанська, Новопавлівська, Христофорівська сільські бібліотеки. До 212-ої річниці від дня заснування міста Баштанки у центральній районній бібліотеці пройшов тиждень рідного краю «Я починаюсь з отчої землі». У рамках тижня відбувся захоплюючий краєзнавчий foot-квест «Відкрий Баштанку в своєму серці»;

до Всеукраїнського дня бібліотек щорічно у кінці вересня в усіх бібліотечних закладах ЦБС проводяться Дні відкритих дверей. У 2018 році вони пройшли під девізом «Бібліотек@: все тут, всі тут!».

У Баштанській ЦБС національно-патріотичний напрямок у роботі є пріоритетним. Бібліотечні працівники у проведенні соціокультурних заходів використовують різноманітні форми, відводячи особливе місце історичним екскурсам, урокам історії, патріотичним зустрічам, акціям, героїко-патріотичним годинам, присвяченим українській державності, національній символіці, рідній мові, культурі, традиціям. У 2018 році у бібліотечних закладах району було проведено цілий ряд заходів, спрямованих на виховання та формування у користувачів почуття патріотизму та з метою гідного вшанування боротьби за незалежність України. До річниці подій Української революції 1917-1921 років – першого досвіду українського державотворення у ХХ столітті у центральній районній бібліотеці відбулася історична мандрівка «Українська революція: крізь призму історії». У рамках заходу старшокласники взяли участь у флешмобі «Соборна мати Україна, одна на всіх як оберіг». На вшанування багатовікової історії українського державотворення та з нагоди дня Соборності у Новопавлівській книгозбірні відбувся літературно-історичний екскурс «УНР – ЗУНР: звитяга, трагедія, подвиг», в Інгульській сільській бібліотеці – екскурс в історію «За Україну, за її волю». А у Виноградівській сільській бібліотеці під час проведення історичної години «Нам берегти тебе, соборну і єдину» користувачі переглянули слайд-презентацію «Історія Соборності у світликах» та ознайомилися з матеріалами книжкової виставки «Україна: погляд крізь роки». Старшокласники, відповідаючи на запитання літературно-історичної вікторини «Це моя Україна», проявили свої знання та ерудицію. Події Другої світової війни стали вже історією та пам'яттю про героїв війни на-завжди залишаться у серцях вдячних нащадків. Напередодні цієї вікопомної дати у Баштанській центральній районній бібліотеці, у рамках патріотичної акції «Ви перемогли – ми пам'ятаємо», відбулася патріотична година «Онукам – подвиги

дідів в житті слугують прикладом величним», у Новопавлівській сільській книгозбірні відбулася патріотична акція «Квітка пам'яті», під час якої члени молодіжного клубу «Патріот» виготовили яскраві червоні квітки маку, пройшли ходою селом та привітали жителів громади зі святом, вручивши кожному квітку маку. До Дня українського козацтва у центральній районній бібліотеці проведено годину козацьких традицій «Будьмо достойні козацького роду». У Виноградівській сільській книгозбірні відбулася година козацької слави «Героїв стежина – від батька до сина», під час якої присутні з трепетом у серці слухали розповіді воїнів-земляків, які нещодавно повернулися зі східних кордонів. У Новопавлівській сільській книгозбірні це свято відбувається завжди у незвичному форматі. На початку заходу бібліотечний працівник запросила всіх присутніх здійснити подорож історичними сторінками козацької доби та захоплююче розповіла про найважливіші події, пов'язані з історією українського козацтва. А потім усі разом приготували смачний козацький куліш. Бібліотечне дійство супроводжувалося патріотичними піснями та цікавими конкурсами. До Дня української мови та писемності організовуються книжкові виставки, проводяться акції, конкурси. Напередодні цього дня у Баштанській центральній районній бібліотеці відбулася година рідної мови «Прекрасне слово і душа у мові рідній возз'єднались», лірико-поетичний час «Золота повінь українського слова» – у Новопавлівській сільській бібліотеці, мовознавча година «Велична, щедра і прекрасна мова» – у Новоіванівській сільській бібліотеці. Бібліотеки Баштанської ЦБС долучилися до відзначення головних державних свят – День Прапора та День Незалежності України та під-готували ряд цікавих заходів для своїх користувачів. У Христофорівській сільській бібліотеці відбувся історичний хроноскоп «День народження моєї держави» та було проведено Інтернет-мандрівку «Сім чудес України». Новопавлівська сільська книгозбірня разом з працівниками будинку культури провела музично-поетичну акварель «Яскраві зорі дивляться з небес на рідну матінку серпневу Україну», під час якої для громади села Зелений Клин бібліотекар підготувала поетичне попурі із віршів українських поетів, присвячених Україні. Літературно-мистецьку панораму «Хай світанки твої, Україно, сонце саявом мережить своїм».

Одним із пріоритетних напрямків роботи бібліотек Баштанської ЦБС є краєзнавча діяльність, яка проводиться у рамках районної Програми розвитку краєзнавства. Серед багатьох заходів, що мають краєзнавче спрямування – це традиційні бібліотечні заходи, присвячені творчості видатного українського письменника, члена Національної спілки письменників України, лауреата Державної премії ім. Т.Г.Шевченка, нашого земляка – О.О.Сизоненка. У 2018 році до його 95-ти річного ювілею відбулися заходи – вшанування пам'яті видатного земляка. У центральній районній бібліотеці – літературна година-вшанування «О.О.Сизоненко: співець рідного краю», у Виноградівській сільській бібліотеці – літературна година пам'яті «Олександр Сизоненко: крила пам'яті», в Інгульській – літературний портрет «Степова симфонія О. Сизоненка», у Новопавлівській – літературно-краєзнавча година «Дайте мені час і я напишу».

4. Розвиток та реалізація соціально-культурних проектів та програм для різних категорій користувачів

Досить значним надбанням ЦБС є інноваційні проекти та програми, які бібліотека втілює в життя протягом останніх років.

Їх метою є широка популяризація книги і читання та сприяння позиціонуванню бібліотечних установ у громадах як інформаційних, комунікативних та соціокультурних центрів:

1) проекти:

«Бібліомаршрутка», мета – залучити до читання та надати можливість скористатися бібліотечними послугами жителям малонаселених сіл, на території яких відсутні стаціонарні бібліотеки. Форма реалізації проекту – виїзні заходи та налагодження системи нестационарного бібліотечного обслуговування,

«Бібліопленер», мета – наблизити книгу до користувача, залучити до читання ширше коло жителів громади, проявити креативність та інноваційність бібліотечного закладу. У ході його реалізації використовуватимуться такі формати: «бібліотечна альтанка», «бібліосквер», «літній бібліо-майданчик», «виїзний абонемент» та ін.,

«Читаємо, вивчаємо, шануємо свій рідний край», мета – популяризація краєзнавчої літератури у новому форматі – буктрейлеру,

«День вишиванки», заходи якого вже два роки з успіхом проходять у травневі дні,

«Бібліотечна арт-галерея», мета – пошук, відкриття та підтримка місцевих талантів, активне спілкування творчих особистостей, розвиток духовних потреб користувачів, організація виставок робіт творчих особистостей.

«Бібліотека йде до вас», мета – просування книги та читання серед широкого кола користувачів, організація бібліотечного обслуговування за місцем роботи;

2) програми:

«Здорова нація – сильна держава», метою якої є популяризація здорового способу життя,

«Оберіг», мета – пошук, збирання, зберігання та популяризація літературно-художніх надбань краєзнавчого характеру.

У дитячій районній бібліотеці згідно з проектом «Екологія природи – екологія душі» працює клуб, що має на меті виховання у дітей любові та бережного відношення до рідної природи, до рідного краю. Також дитяча районна бібліотека працює за власними проектами «Навігатор», «Книготерапія Доброти», «Бібліопленер».

5. Удосконалення інформаційної, виховної, освітньої, дозвільної та рекреаційної функцій бібліотечних закладів

Бібліотеки Баштанської ЦБС активно впроваджують у проведення масової роботи з користувачами нові, креативні і нетрадиційні форми та формати: бібліотечна галявина, бібліотечний квест, флешмоб, літературно-мистецький пленер, бібліотечна акція, бібліокешинг, родовід книги, флеш бук виставка-інсталяція та ін.

Такі заходи впливають на сприйняття, емоції користувачів і сприяють неформальному спілкуванню, виникненню діалогу між бібліотекарем і користувачем.

Продовжується робота по популяризації книги поза стінами бібліотеки. Уже стало традицією проводити на бібліотечному майданчику заходи згідно з проектом дитячої бібліотеки «Бібліопленер», бук-кросинги. Такі заходи демонструють відкритість, доступність та креативність сучасних бібліотечних закладів. Як приклад – новий проект «Бібліотека під парасолькою», який було апробовано у м.Баштанка під час святкування дня молоді та «Бібліотечна альтанка» у центральному парку під час святкування Дня міста.

Бібліотеки ЦБС мають багатий досвід у створенні читацьких об'єднань – клубів за інтересами. Кожна зустріч у клубі – це спілкування, відпочинок друзів, любителів книги та читання. Цікаво проходять творчі зустрічі, авторські виставки, літературно-музичні вечори у клубі «Роксолана» (центральна районна бібліотека), любителів поезії зібрав клуб «Перлина» (Інгульська сільська бібліотека), екологічному краєзнавству присвячений клуб «Еколог» (Привільненська сільська бібліотека), збирає друзів клуб «Гармонія» (Старогороженська сільська бібліотека) та ін.

Діяльність бібліотеки висвітлено на сторінках інформаційно-аналітичних бюлетенях «Бібліосайт» та «Бібліосайтик», також інформація про бібліотечні заходи розміщується на веб-сайтах: Баштанської ЦБС, Баштанської районної державної адміністрації та Баштанської районної ради, Миколаївського управління культури, національностей та релігій, Баштанщина – мій рідний край», на сайтах обласних бібліотек, у соціальній мережі Facebook та ін.

6. Удосконалення матеріально-технічної бази ЦБС

На початку роботи Програми у Баштанській центральній бібліотечній системі із 22 сільських бібліотек опалювалося лише 4. Станом на кінець 2018 року у Баштанській ЦБС опалюються 20 бібліотек: ЦРБ, ДРБ, міська бібліотека №1, міська бібліотека №2, Виноградівська, Добренська, Інгульська, Костичівська, Лук'янівська, Лоцкинська, Мар'ївська, Новогорівська, Новоіванівська, Новосергіївська, Новоолександрівська, Привільненська №1, Плющівська, Старогороженська, Христофорівська, Явкинська сільські бібліотеки. Не опалюються 6: Доброкриничанська, Кашперо-Миколаївська, Новопавлівська, Новоукраїнська, Пісківська, Привільненська №2 сільські бібліотеки (27%). І хоча ці бібліотеки користуються електричними обігрівачами, але ефективність їх незначна. Слід зазначити, що в зв'язку із жорстким режимом економії, навіть у тих бібліотеках, де системи опалення працюють, температурний режим не можна оцінювати як комфортний.

У нові більш пристосовані приміщення переведено 8 бібліотек (Виноградівська, Добренська, Мар'ївська, Новоіванівська, Новоолександрівська, Привільненська №1, Старогорожанська, Явкинська сільські бібліотеки).

У 2013 році у приміщення ЗОШ переведено ще 5 бібліотек: Лук'янівську, Костичівську, Новосергіївську, міську бібліотеку №2. Плющівську сільську бібліотеку переведено в окреме приміщення на території школи.

У 11 бібліотеках ЦБС замінено вікна на теплозберігаючі: за рахунок районного бюджету – в ЦРБ, ДРБ, Інгульській, Привільненській та Христофорівській сільських бібліотеках. За рахунок коштів місцевих громад – у міській бібліотеці №1, Новогорівській, Виноградівській, Новопавлівській, Новоіванівській та Новоолександрівській сільських бібліотеках. У 2018 році замінено входні двері в Інгульській сільській бібліотеці за рахунок коштів сільської ради (9100 грн).

За рахунок бюджетних коштів здійснено значні поточні ремонти у ЦРБ, ДРБ, Інгульській, Привільненській та Христофорівській сільських бібліотеках. Щороку в бібліотеках, в основному за рахунок спонсорських коштів, здійснюються косметичні та поточні ремонти. При цьому допомогу надавали сільські ради. Свій внесок зробили і самі бібліотечні працівники.

За період роботи програми поповнився парк комп'ютерної техніки. За рахунок виграного гранту у програмі «Бібліоміст» отримано 15 комп'ютерних комплексів, що дало змогу створити Центри вільного доступу до Інтернет у 3-х сільських бібліотеках та ЦРБ і ДРБ. Придбано також мультимедійний проектор з екраном, кольоровий принтер. У подарунок бібліотека отримала комплекс «три в одному» та цифровий фотоапарат. У 2013 році за кошти бюджету було придбано 2 комп'ютери і 1 ноутбук, за позабюджетні кошти бібліотекою було придбано принтер «три в одному». У 2016-2017 роках за кошти органів місцевого самоврядування придбано 1 комп'ютер, 2 ноутбуки та 2 принтери у сільській бібліотеки. У 2017 році додатково з районного бюджету було виділено кошти на придбання проектора з екраном для центральної районної бібліотеки. У 2018 році за рахунок виграного проекту за програмою «**Бюджет участі**» значно покращила свій матеріально-технічний стан Новогорівська сільська бібліотека. Було придбано меблі, комп'ютерну техніку, проектор з екраном, відеокамеру, акустичну систему та ін. на суму **47300 грн**. Цінний подарунок від депутата Миколаївської обласної ради Фроленка В.О. до Всеукраїнського дня бібліотек отримала Старогороженська сільська бібліотека – новий ноутбук (**9000 грн**). Інгульська сільська рада виділила **3400 грн** для придбання для своєї бібліотеки нової фотокамери.

Спонсорську допомогу надала бібліотеці і програма «Бібліоміст», яка свого часу згідно з попередньою угодою подарувала безкоштовне програмне забезпечення вартістю **3297 доларів**.

У 2013 році у ЦБС було проведено експеримент на базі Інгульської сільської бібліотеки по реорганізації інформаційного простору бібліотеки з мінімальним вкладенням коштів. За клопотанням було виділено **1300 грн** бюджетних коштів на художнє виготовлення панелей та Інгульська сільська рада на **600 грн** закупила будівельні матеріали. Таким чином було оновлено інтер'єр сільської бібліотеки.

У 2018 році нові меблі з'явилися у Новогорівській сільській бібліотеці за рахунок виграного проекту за програмою «**Бюджет участі**».

7. Висновки

Підводячи підсумки, можна відзначити, що позитивні результати у реалізації програми «Перспективи розвитку Баштанської централізованої бібліотечної системи на період до 2022 року» є. Але, незважаючи на певний рух уперед у

роботі по виконанню місії бібліотеки в суспільному житті районної громади, матеріально-технічне забезпечення діяльності ЦБС, все ж таки залишається досить проблемним. Це напряму пов'язано із бюджетним недофінансуванням бібліотечної галузі.

Комп'ютеризація бібліотек. Так, програмою планувалося щороку за рахунок бюджету закупляти по 2-3 комп'ютерні комплекси для бібліотечних закладів ЦБС. У 2013 році придбано – 2 комп'ютери і 1 ноутбук. Звичайно, дуже допомогла перемога у конкурсі за програмою «Бібліоміст», де виграли 15 комп'ютерних комплексів, але вона не вирішила питання комп'ютеризації ЦБС взагалі. На сьогоднішній день із 26 бібліотек, що входять до ЦБС, комп'ютерною технікою забезпечені лише 11, що становить 42,3%; підключено до Інтернет 8 бібліотек, що становить 30,6%.

Поповнення бібліотечних фондів. Великою проблемою, у зв'язку з обмеженням фінансування, є і поповнення бібліотечних фондів. В середньому, за останні 5 років на рік на придбання літератури виділяється 15,4 тис.грн. Якщо врахувати, що середня ціна книги на сьогоднішній день становить 90 грн, то на 13,6 тис.грн можна придбати всього 171 книг. Якщо розділити їх на 26 бібліотек, що входять до ЦБС, то це по 6 книжок за рік на кожную. Тобто навіть по 1 книжці на місяць не виходить. Саме із дефіциту нової книги починається проблема читання. У 2018 році з районного бюджету взагалі не було виділено коштів на придбання літератури.

Є проблемою і **передплата періодичних видань**. З коштів, що виділяються районним бюджетом (а це в середньому 8-10 тис.грн на рік), можна забезпечити лише 2 районні бібліотеки та частково кілька сільських. Усе інше – це спонсорська допомога. І з кожним роком бібліотекарям все важче здобувати її. Спонсорами для своїх бібліотек стають самі працівники бібліотек. У 2018 році на передплату періодики було виділено кошти із бюджету ОТГ, тому і передплату здійснено лише для тих бібліотек, що входять до її території.

Ремонти приміщень бібліотек. Станом на теперішній час в особливо складних матеріально-технічних умовах, без опалення працюють Доброкриничанська, Пісківська, Новоукраїнська, Привільненська №2, Кашперо-Миколаївська, Плющівська сільські бібліотеки. Найбільше потребують ремонтів центральна районна бібліотека, Доброкриничанська, Новоукраїнська бібліотеки. Необхідна заміна вікон у Плющівській сільських бібліотеках;

Оновлення меблів та бібліотечного обладнання. В усіх бібліотеках ЦБС – застарілі меблі, бібліотечне обладнання, відсутні сучасні мультимедійні засоби. Необхідні нові стелажі в міську №2 та Новосергіївську, Мар'ївську, Виноградівську, Явкинську, Інгульську, Добренську, Лоцкинську та ін. сільські бібліотеки, в усіх бібліотеках катастрофічно не вистачає стільців.

Для дитячих куточків необхідні м'які меблі (ЦРБ, міські бібліотеки, Христофорівська, Інгульська, Новопавлівська, Привільненська №1, Лоцкинська, Новоіванівська, Новогорівська сільські бібліотеки). Дещо покращила свій стан

Новоєгорівська бібліотека за рахунок виграного проекту за програмою «Бюджет участі».

Проблемою залишається також і **транспортне забезпечення ЦБС**. Утримати під контролем 26 структурних підрозділів, не маючи транспорту – проблема нелегка. Семінарські заняття на базах сільських бібліотек, надання бібліотечних послуг у селах, що не мають стаціонарних бібліотек, методична, практична допомога на місцях – все це можливо лише за умови вирішення транспортної проблеми. Крім того, центральна районна бібліотека реалізує проект «Бібліо-маршрутка», що має на меті забезпечення бібліотечними послугами жителів малонаселених пунктів, де немає стаціонарних бібліотек. Бібліотека «на колесах» без самих коліс – основна проблема у просуванні цього актуального і необхідного на сьогоднішній день проекту.

Але все ж таки основний висновок слід зробити наступний: бібліотека у жодному разі не займає позиції пасивного прохача. Скоріше навпаки, ми прагнемо своєю активною позицією у вирішенні бібліотечних проблем та роботою на перспективу мотивувати відповідне відношення і владних структур, і органів місцевого самоврядування, і партнерів бібліотеки, і потенційних спонсорів та меценатів, спрямоване на тісну і плідну співпрацю та взаємодопомогу.

В останні роки ЦБС активно займалася проектною діяльністю. Бібліотеками написано 13 проектів та надіслано на конкурси у різні фонди та благодійні організації. З них 5 було підтримано. Це дало певний додаток до нашого бюджету. Усі ці проекти працюють на розвиток бібліотечної галузі району та на забезпечення якісного надання бібліотечних послуг населенню.

Тому бібліотечну програму слід визнати дієвою і посприяти вирішенню означених проблем.

Начальник відділу культури
райдержадміністрації

Т. МИКИТИНА